

Την 1η Ιανουαρίου εορτάζεται από την Ορθόδοξη Εκκλησία η μνήμη τού αγίου πατρός Βασιλείου τού Μεγάλου. Ο επίσης Καππαδόκης πατήρ και φίλος του Γρηγόριος ο Θεολόγος αφιέρωσε σ' αυτόν Επικήδειο λόγο. Άλλα και ο αδελφός τού Βασιλείου Γρηγόριος Νύσσης, ο τρίτος κατά χρονολογική σειρά εκ των μεγάλων Καππαδοκών Πατέρων, τού αφιέρωσε εγκώμιο. Με βάση το τελευταίο θα επιχειρήσουμε μία προσέγγιση της προσωπικότητας τού Βασιλείου.

Σύμφωνα με τον άγιο Γρηγόριο ο Μέγας Βασίλειος (πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 69, σελ. 352, 19-21) υπήρξε σκεύος εκλογής, πως παλαιότερα ο Απόστολος Παύλος, ευαρέστησε στον Θεό εκ γενετής, έζησε βίο ασκητικό, είχε αυστηρό χαρακτήρα από την νεότητα του και δίδασκε στους ανθρώπους με λη την σοφία του και την θεία και την κατά κόσμον (πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 69, σελ. 352, 24-30).

Επειδή όλη η δύναμη των ειδώλων καταστράφηκε με το κήρυγμα τού Χριστού, ο διάβολος θέλησε να εξαπατήσει και πάλι τους ανθρώπους παρακινώντας τους να πιστεύουν ότι ο Υιός τού Θεού είναι κτίσμα. Και, αν η δημιουργία προέρχεται «εξ ουκ όντων» και διαφέρει από την θεία ουσία, τότε η απόδοση της κτιστότητας στον Υιό τού Θεού συνεπάγεται την λατρεία της κτίσης. Και, επειδή εμφανίστηκαν αιρετικοί, οι οποίοι δίδασκαν ότι ο Υιός είναι κτίσμα, όπως ο Αρειος, ο Αέτιος, ο Ευνόμιος και ο Ευδόξιος, ο Θεός ανέδειξε τον Μέγα Βασίλειο ως υπέρμαχο της Ορθοδοξίας, -όπως στους χρόνους της Παλαιάς Διαθήκης είχε στείλει τον προφήτη Ηλία στον ειδωλολάτρη βασιλιά Αχαάβ.

Η αγιότητα τού Βασιλείου μπορεί να συνεκτιμηθεί με την καθαρότητα άλλων, οι οποίοι ευαρέστησαν στον Θεό. Ο Απόστολος Παύλος αγάπησε τον Θεό σε άπειρο βαθμό, άστε να γράψει ότι «τις ημάς χωρίσει από της αγάπης τού Χριστού» (Ρωμ. 8, 35), διότι ο ίδιος ο Νόμος τού Θεού επιτάσσει το ακρότατο όριο της Αγάπης προς τον Κύριο. Ανάλογα ο Μέγας Βασίλειος καταφρόνησε πλούτο η ένδοξη καταγωγή η κενοδοξία, εξ αιτίας της αγάπης του προς τον Θεό. Συνεπώς ο Απόστολος Παύλος και ο Βασίλειος αγαπούσαν τον Θεό με όλη τους την καρδιά, ώστε θα μπορούσε κάποιος να ισχυρισθεί ότι είχαν το ίδιο μέτρο αγάπης (ΒΕΠΕΣ τ. 69, σελ. 357, 31-33). Κατά τον άγιο πατέρα ο Βασίλειος θα μπορούσε να παραβληθεί με τον Πρόδρομο, τηρουμένων των αναλογιών, αφού κατά τον Ιησού Χριστό κανένας άνθρωπος, ο οποίος έχει γεννηθεί από γυναίκα, δεν μπορεί να συγκριθεί με τον Πρόδρομο (πρβλ. Λουκ. 7, 28). Ο Βαπτιστής δεν ντυνόταν με πολυτελή ενδύματα (πρβλ. Λουλ. 7, 25) ούτε ήταν κάλαμος, ο οποίος σαλευόταν από τους άνεμους (πρβλ. Ματθ. 11, 7). Ανάλογη υπήρξε η στάση τού Μεγάλου Βασιλείου. Και, όπως ο Πρόδρομος ήλεγξε τον Ηρώδη για την παράνομη συμβίωση του με την Ηρωδιάδα, έτσι και ο Μέγας Βασίλειος κατηγόρησε τον αυτοκράτορα Ουάλη για τον Αρειανισμό του (πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 69, σελ. 359, 30-31).

Αλλά και με τον προφήτη Ηλία μοιάζει ως προς τον χαρακτήρα ο Βασίλειος. Και τους δύο διακατείχε ζήλος πίστεως, δυσαρέσκεια για τους αθετούσαν τον αληθινό Θεό, ασκητική ζωή και ανεπιτήδευτη σεμνότητα (ΒΕΠΕΣ τ. 69, σελ. 360, 33-37). Αυτά και άλλα πολλά είναι εκείνα, τα οποία μιμήθηκε ο άγιος πατήρ.

Με την αγιότητα τού Μωυσή επίσης θα μπορούσε να παραβληθεί η πολιτεία τού Μεγάλου Βασιλείου. Και, όπως εκείνος εγκατέλειψε την Αίγυπτο μετά την πάταξη τού Αιγυπτίου, ο οποίος είχε χτυπήσει έναν Εβραίο (πρβλ. Έξ. 2, 11-12), για να έλθει σε περισυλλογή, έτσι και ο άγιος πατήρ άφησε τους θορύβους της πόλης, για να ακολουθήσει ασκητική οδό. Ο Μωυσής είδε τον Θεό στην φλεγόμενη και μη καιομένη βάτο (πρβλ. Έξ. 3, 2), αλλά και ο Μέγας Βασίλειος δέχθηκε έλλαμψη την νύχτα, ενώ προσευχόταν (πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 69, σελ. 363, 15-16). Και όταν και οι δύο κοιμήθησαν, δεν άφησαν κάποιο ένδοξο μνημείο για την καταγωγή τους. Διότι ούτε ο τάφος τού Μωυσή υπάρχει κάπου ούτε ο τάφος τού άγιου πατρός κοσμήθηκε εξ αιτίας κάποιας υλικής περιουσίας (πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 69, σελ. 364, 36-38). Και κατ' αυτόν τον τρόπο επαλήθευσε και στους δύο ο λόγος της Παλαιάς Διαθήκης, κατά τον οποίο «και ετελεύτησβ Μωυσής... και έθαψαν αυτόν εν Γαί εγγύς οικον Φογώρ και ουκ οίδεν ουδεις την ταφήν αυτού έως της ημέρας ταύτης» (Δευτ. 34, 6).

Αν κάποιος διερωτηθεί ποιο ήταν το έξοχο στοιχείο τού Μεγάλου Βασιλείου και ποια η πατριδα του, θα μπορούσε να λάβει ως απάντηση ότι η μεγαλωσύνη του ήταν η εξομοίωση με τον Θεό και πατριδα του η αρετή. Εκείνος, ο οποίος προοδεύει στην αρετή, έχει ως πατριδα του εκείνο, στο οποίο ζει (πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 69, σελ. 366, 14-16). Η σωφροσύνη ήταν η κατοικία τού άγιου πατρός, η σοφία το απόκτημα του, η δικαιοσύνη, η αλήθεια και η καθαρότητα ήσαν τα λαμπρά και περιβλεπτα κάλλη των οικοδομημάτων του (πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 69, σελ. 366, 16-18).

Κατ' αυτόν τον τρόπο, εάν θέλουμε να μιμηθούμε και εμείς την σωφροσύνη τού αγίου πατρός, πρέπει να τον επαινέσουμε ισάξια με την αρετή του (πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 69, σελ. 367, 8-9). Ο έπαινος της ακτημοσύνης πρέπει να καταστήσει και εμάς ακτήμονες (πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 69, σελ. 367, 11-12). Δεν αρκεί να λέμε απλώς ότι ο άγιος πατήρ είχε αναθέσει όλη την ζωή του στον Θεό, αλλά πρέπει και εμείς να εμπιστευθούμε τους εαυτούς μας σ' Αυτόν (πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 69, σελ. 367, 15-16). Εφ' σον καυχόμαστε ότι έχομε τον Μέγα Βασίλειο ως διδάσκαλο στην ζωή μας, πρέπει να δείξουμε την μαθητεία μας στην πράξη, με το να γίνουμε ,ότι κατέστησε αυτόν ονομαστό και μέγα στον Θεό και τους ανθρώπους (πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 69, σελ. 367, 30-32).

Νικολάου Δρατσέλλα, Μ. ΤΗ.
ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2004